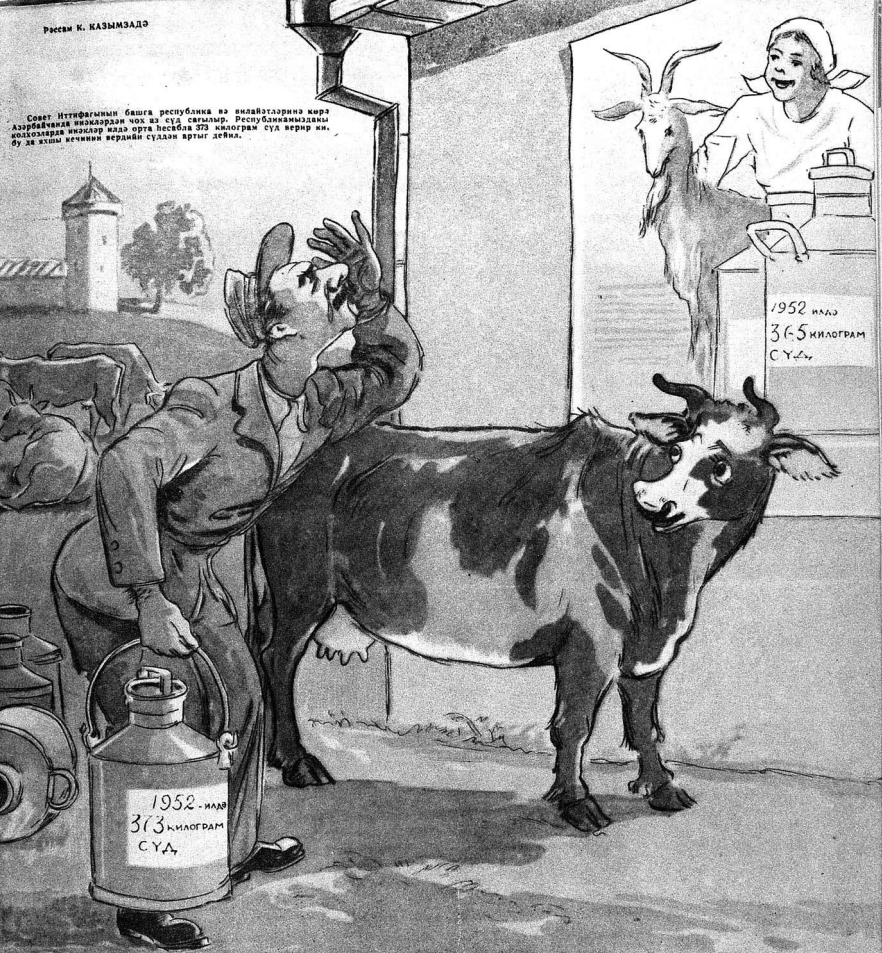

Совет Иттифакынын башга республика на ишайызларына мара
Азербайжан ишанлар чок аз суд савгалыр. Республиканызданы
колхозларда ишанлар ила орта hesabа 373 килограм суд верир ки.
Бу де агшы кечини верави судлаз артыг дейи.

А. Ф. АХУНОВ НАМИН
Азербайжан Республикасы
Ташуш Китебханасы
№ 1727

ИНӨК: — Узун гара олсун, колхоз сөдри, мени кеңий тай элади.

К И Р П И

Алло мақтаб

Нахчыван МССР Коммунал-тасаруфаты назир Гурбанов йолдаш,
Медонийват назир Тагыздал йолдаш,
Нахчыван шайр сенак комбинатынын директору Сулейманов йолдаш.

Һөрмәтли долдашлар!

Йагин ки, радио верилшлеринде, я да концертларда «Алло-кулду Нахчываным» маһинисын шийдорон аз гала ганада чалыб учмаг истайярсиниз ва өз-өзүнуз дейирсиниз ки:

— Бу маһини бизни Нахчыван һагтын-далдыр. Бизни Мухтар Республиканын маркази һагтындалдыр. Бу шайрны ахшы чәһәтлеринә һәр кәсон артыб гыб сенин-маһини.

Буна сизни һагтыныз вардыр. Нийә дә севимәвасизин, һәр күн Низам, Азарбай-чан, Киров ва башга күчәләрдә өз илар-низә кәлиб-кәданә һәйәтләрдә, күчәләрдә ачымыз ала-өлван чичкәләрн корүсүнуз ва бу маһиндакы сөзләрн һагтат олду-гуна инанмысыз. Анчаг өз армыздыр, маһнә өз чичкәләр башмыныз о гәдәр гатыб ки, сиз шайрны һагги өзәйягитин көрә билдирсиниз. Әбир башмыныз галдыр-дыр абтрафинда ахшы бахсаныз, карар-синиз ки, он беш-иштир индан бәри бу шайрда һеч бир көркәман бина тиклимә-йил. һәр йа иншаат планы төртб эләнәндә республиканын план иштичләр, назир-ликларн мүнәсибәлери шоткалары шатга-далары, йүз минләр ва миллионларда маһнәт һесәбыны кедир, тиклимәк биналарын, мүссәсаларн сийнисинн туттурар. Илин ахырында нсә оялар пуллари һара хәрч-ләдиния дөмәк сөз ташырлар, сийн-дик эвләр нсә илин эвәлнәндә олду-гунн кагыз үзәриндә галыр. Сиз мәнимдә бөлкә дә разилшмаярат:

— Мәселән? — дейә сорува билдир-синиз.
— Баш үстә, мән ярымчыг галимш

биналары бир-бир сизә көстәрә биләрәм. Мәселән, он беш ил бундан габаг галимш маржар аюду гартаткан колу кими дуруб сизин етирайиниз куллари арасында, Сулейманов йолдаш һәр дафә маһинла бурдан кечәндә завод бинасы она дий агардыр.

Ушун илләрсән бәри биневрасе колу-минн диварларынын гаигла бәсимшдыр. Кәнд Тасаруфаты ва Тәдарук Назирлийнин нсәуа иштичлери омен ола билдирәр ки, бу маһнә вахтында гуртарсайды, ораны битирон кәнд тасаруфаты мутәхәсссләри тәкчә Нахчываным дейил, бүтүн кохоз коллалариндә кечдән «аллы-кулду» чичкә-ләрдә бәзәмишдиләр.

Бәлдә сөзләринә әтираз элсиниз ва дейсиниз ки:

— Маржар заводу, кәнд тасаруфаты техникуму ва башга биналар башлыны ярымчыг галаида биз ики башында дейил-чир.

Хатирчәк ола билдирсиниз ки, мән дә бүтүн куналарны йагыб үстүнуз төкмәк фикриндә дейиләм. Сиз элә өз ишлариниз инсә сулийәтинн дашысыныз, о да кифә-йәтдир.

Шәрәб трести ишчиләри үчүн ияшайш бинасы тикмәк ләзимдыр. Йолдаш Гурба-ионов дедийнә көрә дөвләт бу бина үчүн 4 миллион манат пул буракшышдыр. Анчаг сиз элариниз гоймусузуз чибиниз, пул-лар ягыб банкда, ишчиләр дә галимлар, учу-салгах дамлари алтында.

Онилки мәктәб бинасы тиклимәсә үчүн буракшымыш ики йүз мин манат да

банка ятыр. Ид дә гуртарыр. Бунун ки, тасаруфатын чечим наһаләтинн үстүгә йыла билдирсиниз. Дүзүр, олар дә нсә йыла-ларда йекумәтин буракшыг пуллаларн истифадә этмәйәләр. Сиз кечмиш назир-ләрн пис ишларн дәтичә чыкарнады иди-ни. Нахчываным абдалшмансына чалыш-малдыныз. Анчаг тәссуф ки, сиз дә оларнн йолу илдә кетмәйә башладыныз ва ниди дә кедирсиниз.

Йолдаш Тагыздал! Истриһат куилә-риндә шайр паринда кәзләрн чыраг кими ован куиләрдә бахыб йаза адыр, буна сөзүм йохудур. Анчаг пис олмаз нсә дә «ордада дөвүб Нахчыван Дөвләт драм театрынын гәлим мәнзәрәсинә дә бахасы-ныз өз өз-өзүнуз дейсиниз:

— Бу дә бизнә театрымыз.
— Мәселә бир театр, бир техникуму, я да бир ияшайш бинасы үстүндә дейил. Мәнн диләлдорон Нахчываным умуни мәнзәрә-сидир. О Нахчываным ки, сиз орада назир-синиз ва шайрны абдалшмансына мәсул-сүнуз.

Һараласы, элимз бир кагыз парчасы кәчдән, дигтәлә бәндә орада Гурбанов йолдашын имзасыны көрдүм. Йагин ки, бу кагыз онун портфелинда ятан йүзләрдә кагызлардан биринди; чүнки ондыкы рогаг-ләр Коммунал-Тасаруфаты Назирлийнин фаалиятинин сәк этдирди. Догуран да кәи, фаалиятли! 1952-чи илдә су камарн төмири үчүн буракшыла 660 мин манат Гур-банов йолдашын яздыгана көрә, артгыла-сыны хәтәр илин 1952-чү илдә буракшыла нуддан дә бир шәк галимлайыб. Йагин ки, декабр айынын ахырына килин о да хәрч-ләд гуртарар. Демәл, план йүз фәиз ерина етириләчәкдир. Мәселә бунда дейил.

«Бәс индәдир!» — дейә мәнәнд сору-шасын, хәтәр илин 1952-чү илдә, планн ерина етирмәйиниз сөзүм йохудур; анчаг Нахчыван һәйәтләриндә кризалардан су ах-мамагы дә көз габагындадыр. Шәһәрдә өвнә су котирмәк истәйән адам һәндә дә нсәрәләринн көтүрүб бир километр йол кетимәк мәжбур олуру. Пушкин күчәсин бәшохшары, бәшашагы кәдән сәкә агыннын алтына бахмаса, бүдрәйиб хараба һәйәт-ләрн бирини йахшыла биләр. Комсомол ва Пионер күчәләринин үчүг дамлара бахан алам өзүчү Мухтар республиканын мар-казиндә йох, бир кәндә көрүр. Яйла тоздан, гышда палчыгдан зара кәлиш нахчыван-лылар «Алло-кулду Нахчываным» маһи-сынын эшиндәк сизә күлүрләр.

Йолдаш назирлар! Мән Нахчыван шайрнынн үмүлийәтлә абад олмадыгынн илдәдә атамәк фикриндә дейиләм. Мән дә билдирәм ки, Совет һакимийәти дөвүрдә шайрны абдалшмансы сәһәсиздә аз иш көрүләмәйидир. Амма сиз кечмишдә көрү-лән ишләрдә өвүчүр, шайрны даһа дә кө-зәлшмансы үчүн чалымаг истәйриниз.

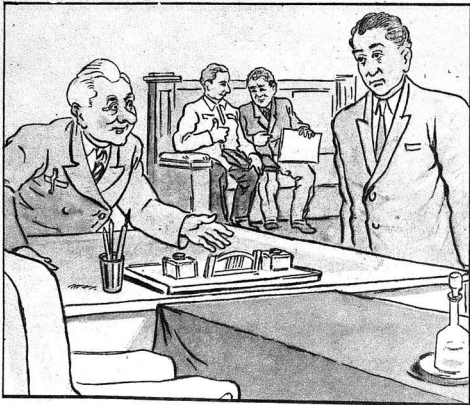
Сиз марказ күчәләрн асфалтлашдыр-мысыныз. Күчәләрдә чәпәр чәкиб күдә-чи-кәк дөкләри дүзәлтминиз. Бунлар һамы-сы яхшыдыр. Анчаг бунларн һамысы чох аздыр. Буларнн һа гәдәр аз олдуғуну баша дүшмәк үчүн мән арзу элдим ки, сиз Нахчывандан кәнарә чыкыб, ачыг көзлә бу кениш дүния бахайдныз. Ени яранан шә-һәрләриниздән бирчә Минкәчеври көр-сәйдиниз, кифәйәтди. Сәкин ил эриндә тамамла бәи бир ердә багы-багыла мән-дәни шайр яранмышдыр. Нахчываным ися-иш чох-чохудур. Бир мухтар совет рес-публиканынын маркази кими эһәмийәти даһа бөйүкдур. һалбуки шайрны бөйү-кү-артмыр, абдалыг ишчиләри дәмәк олар ки, лан тәсбәга сүртәндә ириләз-йир.

Вагышайлин, бу мәктүбдә сизә бир аз бәшарысы вердим, ләкин тәкчә башмын-из агрымадыр. Бир гәдәр дә үрә-йиниз агрымадыр.

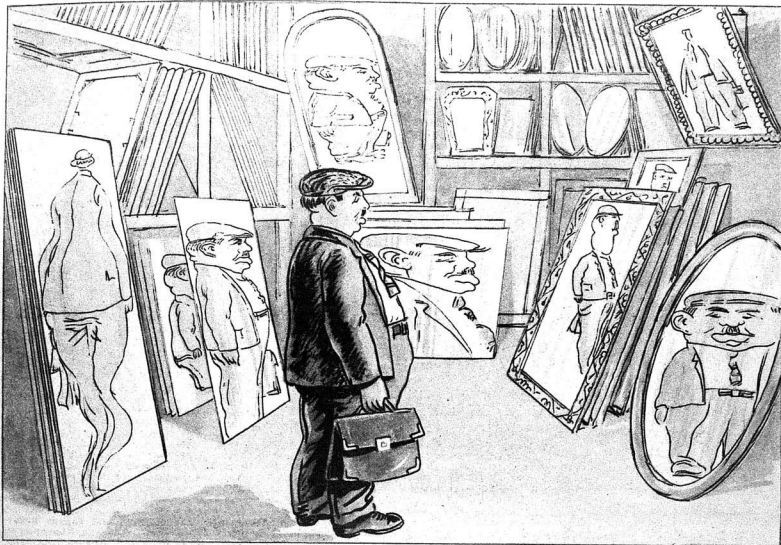
Һөрмәт әз етирәмларын гәбул эдин.

БАШЫНДАН ЭЛӘДИ

Рисав С. ШӘРИФӘДӘ

— Дүниәни ичладакы төнгидин чох хошума кәлди. Биз кәндә анчаг сәнин кими һазырлыгы ишчиләри кәндәрә билорик. Кет, хош кәлдин!

АРТЕЛ СӨДРИ: — Дейрләр ки, күзүләримиз лисдир. Бу күзүләр, бу да мән!

Дипломат

Онуң фамилиясы Гурбановдур. Өзү дә Азәрбайҗан баш нефть тәҗәвватнын мәдәнигәт идаресиндә баш мүнәдис вазифәсиндә ишлейр.

Иларәдә Гурбанова «Дипломат» да дейрләр. Һаггы төләбәари ялана чыхармаг арпаны дивара ериткән, гаггығын гара олмасыны исбат эткән, гүмүн чечкә ачыгығын көзү илә көрдүбүнә анд нимкә оуну пешосидир. Әкәр Гурбанов истәсә Сахадан ядасынын Хәзәр дөвизиндә ерәшдийнә дигр дәп эдим әсәр дә язар. Иларә иччиләри «Дипломат» алландырмагдә һаггыдырлар. Чүнки Франса дипломаты Талебран вахтидә демийдә: «Дия адамә она көрә вериләбдир ки, о өз фикрләрини кизләйә бидисин». Бу вәһәтдән Гурбанов доғрудан да бир ивә дипломатдыр. О һәр шәйә бир сүлп гоймагы бацарыр, алазым оландә илә текүр, кагыз язар, дүз иши доландырар, ахырдә сәни дә бир аббәсы борчлу чыхарыр.

Шәһәрни Коммунист күчәсиндәки 6 нөмрәли дөнкәни 10 нөмрәли әвиндә яшәя М. Г. Постоновун әризәси Гурбановун әлиә әчәтәндә аз галмышды ки, һирсиндән боғусун. Ону һирәндәндирә әриздә яздәләр дәйиди. Гурбанов белә әриздәрдән чох көрүшдүр. Онуң гаганын гәрәдән башга шәй иди: «Һеңә йәни мәнән Бақы Советинә әризә языб шыкаят әтсиләр?

Мәкәр шыкаятчиләр бидирләр ки, мәнән һара аҗсалар, ахырдә енә һәмин әриздәләр мәннә әлимә кәлиб чыкмаг».

Гурбанов зонки басыб кәтиби чагырды: — Бу әризин мән ағыллы-башлы охуя башладим. Оху көрүм нә язылыб?

Кәтиб әризини мәзмунуну даңышмага башладим. — Языр ки, әвиниз дамыр, тәмир олуғмур, суомуз тез-тез касилар, газ көмәри яхшы тәмир эдилмир...

О, кәтибин сөзүнү касди:

— Сахла, сахла! Отур, Постово вәл бир чаваб яв ки, бир дә әризә нәрмәйә чәсарәт әтмәсин.

Кәтиб кагыз, гәләм һазырладим. Дипломат диктә әтмәйә башладим.

— Ян: «Мәддә 1. Сиз әризиндә язырсыныз ки, ишадымыз әвни таваны дамыр, һәр илә зилдән тәмир һеч бир нәткә вермир. Бу, әләбәт, доғру дейилдир. Чүнки әвләрин таваны илдә бир дәфә тәмир олуғру өз бунуң сәйәсиндә отағара даман су бир гәләр азалар. Дүздүр, бә'зи әвләрин таванында су кечир, амма бунуң тәсирини биздә дөвәндир. Әви тәмир әдәләр ғыры налик чөкибәр. Сизин әвин таваны да бу илә тәмир олуғрудур; бизә ма'лумдур ки, бу күнләрдә яған яғымдан сонра енә дә отағларымызә су дамыр. Биз ичкәни дәфә тәмир әтмәйә һазырлашырм.»

Мәддә 2. Сиз тамамилә дүзкүн олмағар язырсыныз ки, әвинизин суу касилыб вә су көмәри һис вәзийәтдәдир. Сиз бунуң тәсирини бизим үстүмүзә гоорсуңуз, амма билмәдисиниз ки, шәһәрни башга һисләриндә ашяанлар сизә һисбәтән даһа чох сууза галырлар.

Мәддә 3. Сиз 1952-чи илдә газ көмәрини техники гайдада тәмир олуғмамасындә язырсыныз вә кәстәрсиниз ки, бу сәббән пәчләрдә парталайыш олуғру. Гейд әтмәйи ләзым биләрик ки, сиз бу мәсәләни дә дүзкүн ишмәландырмырсыныз. Һәрһәк әвләрдән газ пәчләриндә парталайыш олуғру, бунә биз йох, кирәфиңизиләрин әвләри мүғәссирдирләр».

Постово йолдан чаваб мөктубуну алды. Һәмин мөктубун бир сурәти дә Бақы ирәвийә комитәсинин мәнзил-мәшәрт шәбәсиндә доғуларын арасында ятды. Гурбанов кәфини позамды. Башга әриздәләр дә белә-белә чавабар язмага башладим.

Нә үчүн дә язмасын! Ахы Гурбанов баш мүнәдисики вәзифәсиндә билияне, иктисасынә, бацарығын вә мәдәнигәттинә көрә йох, «дипломат» илә әлиб, һазырчаваб олмасынә көрә илдәйр. Гой ишләсин. Онуң иши әүздән бөүкәләрини хошуна кәлирсә даһа биз нә дейә биләрик.

Д. ӘЛИММӘДӨВ

Азербайжан сәнас институтунун дивар гәзәтләриня эләвә олунмуш сатира язғәләриндән.

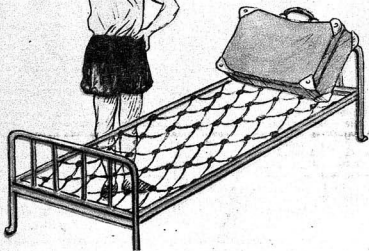

Өмөңдәр сатира устасы, тәнбәлләрлә мубәризәдә Азербайжан чемпиону КИРПИ КРОНАДИЛ оғлу

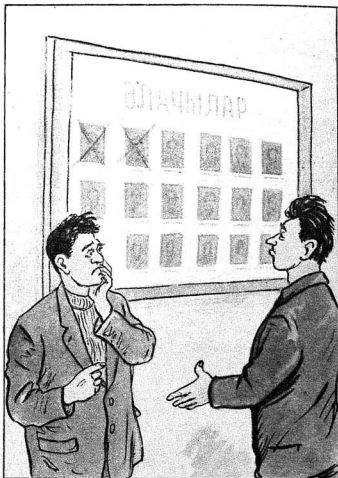
БИЗИМ ЯТАГХАНАДА

(Маршакә бәйләтмә)

..Йорган гачды,
Дөшәкагы ганад ачды.
Балың кетди о йна.
Һәй туллана-туллана...
Пинти ушаг дейләм мән,
Шейләр гачмыр әлимдән.
Бош галыбдыр ираватым
Билмәйирәм һарда итым,
Бөрмәйирләо йорган-дөшән
Раһат атыб, дәрәә кедаң.

ҺӘМДӘРДЛӘР

МӘҺӘММӘД: — Сәнин башына не кәлди?
ҺӘСӘН: — Сәнин башына келәндән, һәр
икимизни ә'лачылар чәркәсиндән чыхартды-
лар.

ПИС ОХУЯНЛАРЫН СИЯҠИСИ

— Билмирәм мәнә нийә пис гиймәт әверид-
ләр? Мән ки, ил бою әлими ағдан гарая
вурмдышам.

Бә'зи тәләбәләр ил бою дәрәсләрини
ойрәтмир, бир кәчәдә имтәһана һазыр-
лашып истәйирләр.

Мин сәһифә вә бир кәчә

Нар кас өзү баша дүшөр ки, кимэ итшаф олуур.

Бир күн бир чобан тасадүфөн гыша раст кадыр ва килей-кузар этмөй башладыр. Отуруб узуу-узуды сайбот эдилер. Анчаг айрылаша бир-биринден дост кимн айрылырлар. Чобан дейр:

— Гыш гарвалы, кечмише арамызда не олмуша, кел хамымысы ядан чыхарат. Бу таза достугумуз хатирине санден бир халишини вардыр: бундан сонра нар ил келишини мөнгө габагчадан хабөр верерсен ки, мөн де шахталара, човунлара, союглара гышын назырыгы керүрү.

Гыш күлө-күлө чаваб верир:

— Эзимин чобан, арамызда бундан эвел де бир эл ичинчили олмайыб, нар ил сен өз-өзүңа күстүрдүң. Анчаг мөн сөз веририм ки, бундан сонра нар ил колемнишден эвелл сэнэ хабардарлыгы эдим.

Кунлар кечир, нафтөлөр кечир, айлар кечир, чобан бир күн титрай-титрайга юху-дан айылыб керүр ки, нар төрафи гар басыб, човундур. О, бир ач чөкиб элдерин бир-бирине вурур:

— Ай бинафа дост! Энэ хабөр эломөдөн! Инди гыш ахтармаг лазым калмирди, чүнки о, гапыны алмышды. Чобан ачмыгачыгы үзүңү она тутуб дейр:

— Энэ бу нө индир мөним башыма хөтүрдүн. Энэ хабөрдардыг этмэнин келиб мөни энкөлө салдым. Мөн нэлэ не союга, нө де шахта назырыгы көрмөшөм, сүрүм галды гар алтында, эвим йыкылды. Белэ де достугу олар!

Гыш башыны йыргалай-йыргалай она чаваб верир:

— Ай эмин гайгысыз достум чобан, тутат ки, сен делай киме, мөн хабардардыг этмөйб көлмөшөм. Эвеллэ сэн тагубодон бирирсен ки, мөн нар ил көлмөшөм, кели-

рам ва көлөчөйм, кэлэнде де өзүмдэ гар катирарам, туфан салырам, човуну гопаларым. Буру биле-биле ийле өз ишини мөйкөм туттурсам ва көзайлырсан ки, сөнө бир де айрча хабөр көндөрсүрөм. Мөндөн инчима, дейбасен бөзиз тасөрүфатчыларын фарсизлик ва ферасетсизлигинден санде де бир аз вардыр.

Икинчиси, дейрсең ки, сэнэ хабөрдардыг элэмизди, бу да ене санини фарасетсизлигини көстөрдү, чүнки мөн сөнө нар чүр хабөр көндөрдүм, амма сэн анламдым, мөн нө энди йадынадырмы, августу ахырлары иди, мөн нар кече шеш көндөриб ядына салырдым ки, калырам. Амма сэн о гөдөр лагөй идиң ки, буну баша дүшүрдүң, анчаг йорганы башына бир аз да чөкиб сөнөрдөк шөшин алтында итырдым. Сонра ене ядынадырмы, сентябрын эваллары иди, нар икн кунда бир сөнө думан бурчүрдү, аягынын алтыны да көрө билмирдин. Сөн бу хабөрдардыгы да баша дүшөмөйб дейрдин ишналла сабап чүн чыхыр. Бу да кечди... сонра октябрын эваллары иди, мөн үч күн арасы кылымөйөн күлөк көндөрдүм, аягаларын иргаларыны төкмөйө башладым, бунуңла сэнэ билдирдим ки, экөр гөфлөт юхусундан айылмасан сэн өзүң де агачалар кимн чылап галачасан. Бу хабөрдардыгы да баша дүшөмдүм. Сонра алындым, октябрын ахырлары иди, бир кече сел кимн игыш көндөрдүм, дамын беш-алты ердэн дешик олдугуна көрө сөн мөңинилин нар төрафинда бир габ гөпөб шор-шорла ахан сүрөфин багыра атдым, сөнөрдөк итмөдүн, нө олсун ки, бу хабөрдардыгы да баша дүшөмдүн нө һей делди аллай каримдир. Бу да кечендан сонра ядынадырмы ки, ноябрын орталлары иди. Нар чүн сөнөр дүрүб керүрдүн ки, дамырдын ва чөлдө галын аваданлыгынын үстүнү гыров басымдыр, нар төраф агалпадыр, бу хабөрдардыгы да баша дүшөмдүн, сөнөндөрдыгында

давам этдин. Ягышдан, күлөкөнд, гыровдан талаф оло аваданлыгыны элимөт чөкиб бир дам алтына йыгыдым. Белэз буларын хамымысы ядындан чыкпалыр!

Бутуну бунлардан сонра инди мөн өзүм союугула, гарыма, шахтамла көлмөшөм, даһа мөндөн инчимөйө нө нагтын вар, адама бундан чөк хабөрдардыг олмас. Сөн өзүн өз гадрини билмөвөндөн сонра, өз дарына галмагяндан сонра мөним тагырыны нейдир? Олар ки, чобан гарды, сөнилө бизин достугумуз тутмачак, салгыла гал, сөнники сондо, мөнники да маңда.

Догрудур, мөн юхарыда ямышымы «нар кас өзү баша дүшөр ки...», амма сөзүн догруссу, горухран мөним нездөдө тутулганындан һеч бирин баша дүшөсүн өз я ичкисилар ки, ийле достугуа мөн де гыш кимн верасызлыгы эдиб адыба хабөрдардыг элээрим.

Белэ бир кунаны өз үзөримө көтүрмөк үчүн, мөчөбүрөм достларыма, маселән: эвал башдан шабаримзин ичраййа комитасинэ ва онун лазымы шө балэри нэ бир күлдө бүтүн район ичраййа комиталарына, һабелэ хуэси оларга, гындан-гыша газы газ олуб, борулардан учан бакы газ идаресинэ, гышда борулардан доңуб партияны бакы су кезеринэ, «табигини шылталыгындан» шыкяйтэлөнө ва гышда насилаты ашагы дүшкө бөзиз нефт трестларыны, бөзиз колхозларымызын гышда емсизликден, сонгадан бир чөк мал-гагысы төлөф олан һейванлардыг формаларына, вахтында яначак таларыг этмөдүкларинэ көрө, гышда синиф отаглары союг олан мактабларимизде ва сарирэ өз ва сарирэ айры-айры хабөрдардыг эдим ва дейим:

— Достум, гышда достугуна бел багала һай. Йохса сэн де чобанын күнүнө дүшөрсөн.

Сүлейман МӘЛИКОВ

ТУТУГУШУ

Россия ИЧӨФӨГҮЛҮ

Бөзиз муһазирчилерини муһазирлөр аччак ситатлардан ибарөт олур.

— Йолдаш муһазирчи, һеч өз фикринизи сөйлөмөдiniz.
— Бөбүң адамлар дурдугу ердэ мөн нө фикир сөйлөй билерөм.

ХОРУЗУН ГУЙРУҒУ КӨРҮНҮР

Белә бир аталар сөзү нар дейрләр ик, дил чашыб сөзүн дүзүнү данышар". Америка Бирлашмиш Штатлары лөвәт департаментини фикирларини ифәдә элән „Юнайтэд Стейс Нюс энд Форн ринорт“ журналы 28 август тарихли номериндә Иранда сон заманларда баш веран һадис-ләрини американларын иши олдуғуни ачыгдан-ачыга этираф этмәкәдир. Журнал бөйүк севинчә гәйд эдир:

„Америка ярдымы нәһәйт өзүнү догрутлау“.

Бу фикрин сәдә дилдә ифәдәси беләдир:

„Экдийимиз тохумлар бар верди, Америка өз фирылдагларын Иранда һөнтә кечирмәйә мөвәффәг оладу“.

Америка журналынын бирдән-бирә белә ачыг данышмасынын сөбәби айдандыр. Америка дипломатлары белә бир этирафла, Америка һөкүмәтинин Иранда өз бәшигә өлкәларда позунучулуг яратмаг үчүн хәрчәликләри миллиардларын һәләр кетмәдигини көстөрмәк өз бунунда да өз ағаларын архайын этмәк эстирләр:

— Көрүн өз инанын, Америка ярдымы һеч олмадза бир ердә өз сөмәрсини верди.

Америка журналы Мусәддиг һөкүмәтинин Йхылмасынын өз Заһидинин иш башына кәлмәсинин тәфсиләтлын чох ачыг һәләг эдәрәк, бу ишин анчаг Америка көмәйи илә баша кәлдинини көстәрир:

„Америкалылар тәрәфидән өвәрдәлмиш Ирак ордусу өз өвәлт полиси америкалыларын вердийиш йүк машыналарында Тейрәни даһил оладыр... Олар Америка Бирлашмиш Штатларында истенсәлә олунмуш Шерман танклары өз топ-ларын күчү илә баш назир Мәләм-әд Мусәддиги сөзүб, һөкүмәти өз элдеринә адылар“.

Журнал Американын Ирандакы тактикасыны кизләтмәр өз ишин лап чикини-бикини ачыб көстәрир. Һәлә мұһарибә заманы Америка полиси мұтәхәссиси бригада генералы Норман Шварцкопф Иран ордусуну тәһиялә этмәк, сийләлдиригәт өз добушә Назирмаг талшырыгы илә Иранә тәширф кәтиришди. 1951-чи ил май айында Мусәддиг иш башына кәчидән сонра Иран үчүн Америкадан кәлийәйә ярдымы алмага чалышмышдыр. Иранә белә ярдым этмәк Американын өз арузу иди. Иран, экспорт-һипорт банкындан 25 миллион доллар борч алышды. Бундан башга Америка Бирлашмиш Штатлары Иранә 47 миллион доллар мигдарында техника өз итгисәди ярдым көстәрмишдир. Ирандакы һәрби һейәтин сайы гәт-гәт артырылмышдыр. Мусәддиг һәлә һөкүмәт башына кәчмәйишдән өвәл бу һәрби һейәт Тейрәни яхшылыгында һимунәви һәрби мөктәб яратыш, Иранда һәм ордунун, һәм дә полисин енидән тәшкил олунмасына көмәк этмишди.

Иранә эдилән бу „көмәкләрдән“ биринчи нөвбәдә Ирайни гануни һөкүмәтини Йх-

маг үчүн истифәдә олуначагды. Америка Бирлашмиш Штатлары Иран ордусуну һазырларкн билдирди ки, бу ордун Иран һөкүмәтиндән даһа чох Американын өмринә тәһсә олачаг, һарая сүрсә, орая кәләкәдир. Инабола дейәчаг олсаг онларын үмиди боша чыхмады. Журнал ишин бу чәһәтини лап айдан яздыр:

„Иран забитләри өз салдатлары тәдричә Америкада истенсәлә олунмиш танк элестинә бәзүк тәһвизләрини, танклар, йүк ишчыларыны өз с. лавазимтай ишләтмәйиш өйрәдиләр“.

Америкалылар Иран забитләрини өз салдатларыны өз үчүн өйраткларын яхшы билдирдиләр. Гәти тогтушма заманы чатанда өз гошун орталыга чыхды өз Америка бармагынын көстәршини илә бирбаш һөкүмәтин үстүнә кәлди. Америкалылар тәрәфидән айдандыр Иран иш кетмиш рәиси генерал Заһийи бу ордун башчылыгы эдәрәк, атыны орталыга сүрдү өз өз мұәллиләринә яхшы итһанә верди.

„Заһийини гошунлары Америка сийләлары илә сийләлмәши Америка йүк машыналарында өз танкларында Тейрәни кирдиләр... Доггу саатдан сонра Мусәддиг иш башында кәнар эдилә өз Заһийи баш назир оладу“.

Дейрләр ки, айынын ми бир оюну бир армудун башындадыр. Ирайни занкин нефт мөдәһирәи Америка миллиардларын иохусуну тагчырышдыр. Американын хәрчи „сиясәтин еридән диләп танклар исе бу барәдә һеч вахт ачыг данышырлар. Онлар һөһишә „гәрб мәдәнийәтиндән“, „халгларын тәһдүксезлийиндән“ өз азадлығындан бола-бола дәм вурурлар. Америка журналы исе чашыб сөзүн дүзүнү демидиләр. Лап Мола һәрдән хоруз илә гылына охшаш бир әһвалат эмлә кәлдишдир. Хорузун гуйруғу моланын абасынын алтындан көрүнүр. Мола һә гәдәр десе ки, хорузун мән огуруламышам, она инанан олаячагдыр. Ишдән хәбәрдар оланлар дейәкәләр:

— Моланын сөзләринә йох, хорузун гуйруғуна инанын.

ГӘРИБӘ ДОСТЛУГ

Сон заманларда Түркияб өз юнан һөкүмәтләринин башчылары океанын о тайбындал адыглары әмирләр еринә етирәрән, Түрк-юнан достлуғу һикмәтләг эдиләр өз өз достлуғу һаггында чох данышырлар. Һәр ики тәрәфдә данышан натигләрин ағызларына чулу довшан сығыр. Онлар мәдәни өз итгисәди әмәкәшлыгы һиндә гаршылыгылы ярдымдан узун-узлады бәһс эдиләр.

Юнан крапы бир аз бундан өвәл демидиләр:

„Биз дәст Түркияб илә сыхы олағә иранмасына мұвәффәг олмушуг. Буна көрә дә, өзүмуз хойшбәхт һесаб эдикр“.

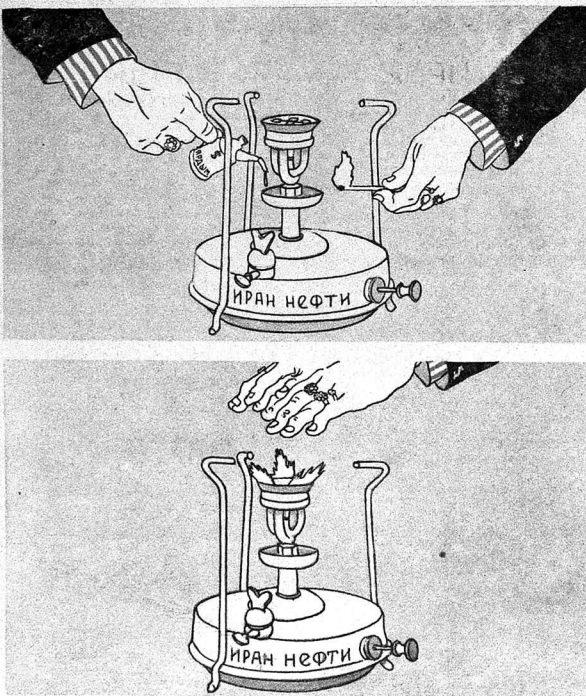
Мәшһүр түрк гәзети „һуррийәт“ин редактору Седат Сиমান исе бу барәдә башга фикирләдир:

„Айдын мәсәләдир ки, юнанлар үчүн бизилә гошчу олмаг чәгин ишдир. Биз бир-бириндә һәрдән көрүшүр, арамызда олан әдават юнара гоор, күлүр, дилләримиз гичыраг, достлуғдан данчычырыг. Анчаг буларын һамысы һә илә битир? Арамыздакы зиддийәтләр һә чүр һәлә олунчаг? Биз бу барәдә сусуруг. Биз һәгигәтдә достчасына олманя эләгини достлуғ аландырмага, бир-биримиз илә үчүн әдаватлымыз? Догрудан да, юнанлыларда бизим арамызда һә нимә йхылыг ола биләр?“.

Юнан крапы өзүнү хойшбәхт сайыр. Түрк редактору исе достлуға истензә эдир. Түрк-юнан достлуға доғрудан да гәрибә достлуғду. Буна һә гәдәр дон кейдирмәйә чалышырларса да, доуну алтындан дүшмәндик өзүмү көстәрир.

Америкалылар Иран нефтини өз элдеринә кечирмәк эстирләр (Газетләрдән)

Рәссам Г. ЛОМИДЗЕ

АБШ-ЫН ӨЗ ХЕЙРИНӘ ИРАНА „АРДЫМ“ ЛАЙИҢЭСИ

М. ДОСТЛУҒОС...
1984

Кирпий гардаш!

Сен дүняя кэлгендн бери көзлөмөкдн доордулу. Дешик биздн др, бизди тизе Дашкекин ишаралардын др яларди, аймак лав ишкис угудулу. Бу ахылларда др бир намак ачкыш кчкмишиди, секидик; керек кими дедик ки, Кирпи гардаш бизи эде салык. Чунки намак лав бизи кейинди ки, дүрүб, айда учур кук ишлайр, айма шоклин алтында ишаралардын абыны кермайында догрус порт олоду. Сонра фишараларды ки, болжк неч саник бизди хабардин ишохур, на намакмынган керуисин, на забиди бизе чыккан, айларда суңурулуудан кулчалармыза кээмисин, на др сувагы токулдан элеришмизе хабарын вар.

Она көрд др, сени өз ишариниже сонак чагырыр. Кел, бир неч кук бизе кулак сал, маңиз-маңизат ишарини раиси Гарев йолдыши ишараларды тамиш о! Тахтабитил мехмаканамызда ят! Ишарыш учун бурая гоюлан сузу аякында чам, ачылында ортулудий, ортулуде ачылмак галларармыза бак!

Бүткү районларда мүмайш этирландон сонра бизе чатан кино-фильмла, куй эйкыминан галма койкн кино ташашаларына бак, рунун лезетт апасын.

Сатчыларымызда тамни о!, Эртуду сатчыны! зайдасымы өлар!

Кирпи гардаш! Айма, бир шейден сани хабардор элмак боркумзүдүр. Кировобаддан Дашкекин кэлэн автобуска чөк бөнд олк, үстүңү чыкыш чыкыш элики салдыр, келиб кечин кул машыкларыны биринге атыл, мик, кал! Автобусу чөкк оласн ишик узатар, на чөдөлү, на ахтык, на др дурбачалары ма! Аум олжам ки Кировобаддан автобусу ишараларын кел ишалайр. Иүк машынында кер калса, үстбашык буланса да, бир налада келиш ишарамызга чыгарсан.

Ә. МӘММӘДӨГЛУ

ТЭНГИДИН СОНРА

Гарякин МТС-нин директору һавыч Гамбон арвадк эрини астанана бу сөзләр гарышылды:

— А киши, бу на һалатдр, үзүн-көзүн надан беле олуб?

— Тенгидин күчүндн.

— Баша дүшө билмири. Сан ки, бир саат бундан габаг район партия комитетсинн буро ичласина кетимшин?

— Эле орадан кэлээр.

— Бас бу налда ний?

— Мәсала уунуудур. Мээраран Атакиниш бизим МТС-ни ишарини бундан таңгидн тект. Мон до онун бүтүн негсаналарын ачыб откум. һар икнимиз гышындк. Нечэ элбхыча олмагымыздан хабарин олмады. Ону биларим ки, Мээраран апармак үчүн точли арвам статусисына элик буранда или нафар гоудума кириб, мени зорда байыра чыкартыл.

БОРУЛАР ГУЮДА, КАГЫЗЛАР ДА АРХИВДӘ

Артвоиенфт трести газма идарасынын ичниси Раскожев ени газмага башлагыш 33 номерди буруга, бир др иларда Иш заманы вазийатин агырлашдыгыны һала до һисс этмойш Раскожев балтаны тээрар гуюга буралды. О, 1115 метрдан 1135 метрге тээрар газмыдан сонра балта ачларыны ере дйришл даянды. На ирелди кетди, на др керг. Газмачы на илард элдисе, бир шей чыкмады. Бурахламан балта гуюда олан борунун йолу на йох, багша истигамакта келдири.

Газмачы балтаны юзары галдырыб яланчы пнһиванлар кими голдарны чырмалады, о яна бахды, ене до неч бир шей чыкмады. Сонра телефон дөстийни чыгарыб буруг устасы Паткинни звинко эник туруду. Телефондан мухтолиф сөсләр эшидилдири. Бир неч далагондор сонра сачлары дагылышык, аяг үстэ даяни бимайон Паткин дөстайни кетуруб чаваб берди:

— һэ... Кимсен... Бурмага мейлян вар, кал зураг!

Газмачы Раскожев, Паткиндин келээдэий сөздәри эшидиб тээрүчү этди. Дөстай туруб деди:

— Маңык Йодлаш Паткин, Раскожеври синизил данышын, вазийат харабдыр, буругдан авария ийн койлар.

— А киши, буругда араг на дөйр?

— Араг йох, бела, авария, кал кээр!

— һэ... На олар ки, араг олмасын, авария олсуң, сөзүнү де...

— Саник келдириш эчибдири.

— Йох, ашина неч бурма, арагы буралыб, авария даялыча кетмозья вахтым йохдуру.

Раскожев чөк деди, Паткин аз эшитти. Бир нечэ дагиго келди, газмачы фиширлэшиб балтаны ашагы эшидри. Балта ене до багша истигамоте йола дүшду.

Эле бу заман буругдан бәрк хышыталы сән эшидилди. Газмачы даянды, Раскожев келдириш ачыб келди ки, гуюда олан йох метрларда буро итмишди. О, ене до Паткинэ эник чалды:

— Йодлаш Паткин, чөкдиймиш хэрчин һавмыс кетди о дуня...

— Онда изд, мун олум нураг до дуня кедди хэрчлери салгылан!

Раскожев дөстайни асыб ишарати хабәр берди. Илард раббарлар до бир акт эзыб, иши архива өтуриэмалэ, газма идарасынн мудирн Бабеевин, баш муңдизде Асатуруев, уста Паткинни на газмачы Раскожев башыны көңөлдн гуртардылар. О ки, галды сарф олунан йа мни манатларда девлят пулурун иши... До ашт иши архивда. Трест раббарлори урклорини сакитлаш дйриш истафарлар архивкижи кагызлары бахкы тәсәлил тапа биларлар.

М. ИСРАФИЛ

КИРПИ КӨМӘК ЭЛӘДИ

Журналымыздын 2-чи номерсинн «фото кушун»нда Сталин районунда новобил орта мектебинн дорго олуунуы ва бу шакылдо мектебинн отрадынын дөзүмдэз рэзийятда олоду көстөрилдиши.

Сталиннефт трестинин мудирн С. А. Мөвсүмзада Йодлаш редаксиямыза хабәр верир ки, мектебинн отрадыны асфалт чөккилдиши, һаяти тэмизлнмиш ва мөктәбдо кедон йол ени электрик лампалары илэ ишыгландырылмышдыр.

Республика прокуроруну мүвогәти эвәз элән А. В. Полякин Йодлаш редаксиямыза хабәр верир ки, «Кирпи» журналынын 4-чү номерсинде «Эли Байрамлы голорван» башлыгы алынды до эрч адилмик фел'етондакы факт догру олуудунан Эли Байрамлы рачунун прокурору Исайылов вазифасиндан чыгарылмышдыр.

Редаксиямыза көндөрлнмиш мөктүбуларнн биринде Бақыда 45 номеран чайхананы чайчысы һусейиновун совет тичарот гайдаларыны позимасы тебл олунуруду. Бақы ашханалар ва голвоханалар трестиндн верилон чавабдо кесторини кел, мөктүбудакы фактлар Йохлама заманы таманды догру олуудунан чайчы һусейинов вазифасиндан эвәз адилмик ва чай-

хананын мудирн Аббасова теһмет верилдишири.

«Кирпи» журналынын 9-чү номерсинде «Мугәссир тапылды» башлыгы алынды дор эдилмик мөктүбдо Агдаш район прокурорулу ну эвәз элән Назарованын ишманканада ашдыгы отаг үчүн пул вермөмөс көстөрилдири. Мөктүбудакы фактлар Йохлама заманы догру чыкмыш ва прокурор Назаровлеводн пул тууларга, ишманхананын һөссамы кеччирилмишдири.

Азәрбайжан ССР Эдиййә һазиринин муванин Ә. Әлиев Йодлаш ишарининдн «мөктүбдо» мөктүбдо эыр ки, «Кирпи» журналынын 14-чү номерсинде «Әбилон гардалары» сөрвлөмә фел'етонда кесторилон фактлар Йохлама заманы тахловун ишине дүкүм бахман, өссәмэ олараг она бэрәат верән Астраханбазар район халт мөксәсинин сәдри Т. Эвифханов, Азәрбайжан ССР Али мөксәмәсин анындакы нитизам коллекциясы верилдишири.

Г. Әбилонун ишине Ленкоран район халт мөксәсинде енидан бахылмишдири. Мәһмәт Әбилонув 6 ил азыдлыгдан мөрүм эдилмәсин, 7 900 манат пулун девляте гайтарылмасы гарарыны габула этишири.

Редактор—Әвәз Саык. Редакция һей'әти: Сулейман Рустам, Сабит Раһман, Сулейман Мәликов, Казым Казымзаде, Гудам Мәжледи, Рза Шаһзаде.

«Коммунист» гәзетинин ишари. Редакциянын адреси: Бақы, Коммунист күчәси, 11/15, 4-чү галы, 2-чи мәртәбә. Тел. 3-17-27. Абуна гиймәти: алыгмы 3 манат

ФР 135. Сифарш № 650. Тиражы 40 000. Кагыз форматы 70X100. Чапа нөмәринини 3/К1-33.

Азәрбайжан ССР Мәдәният Министрлигинин 26 комитет элеме мөктәбәси. Бақы. Эли Байрамов күчәси. № 3

Рассам К. ЕЛСЕНЕВ

— Йох, биз бу стол башында отура билмерик, бизим менумуз башгадыр.